

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради

30.08.2021 року, протокол № 11

Директор Гімназії № 1

_____ Н.Й. Чорна

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ від 01.09.2021 № 51

ПОЛОЖЕННЯ

про моніторинг якості освітнього процесу

1. Загальні положення.

- 1.1. Дане Положення регламентує порядок, процедуру і форми проведення контролю за якістю освітнього процесу на рівні закладу загальної середньої освіти у вигляді моніторингових досліджень.
- 1.2. Нормативною базою моніторингу якості освітнього процесу в закладі є:
 - Конституція України;
 - Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII;
 - Закон України «Про загальну середню освіту»;
 - Інші закони;
 - накази МОН,
 - Статут школи;
 - Програма розвитку школи;
- 1.3. Провідним напрямком удосконалення системи освіти є формування системи управління якістю освіти засобами моніторингу розвитку та контролю якості освіти із залученням усіх зацікавлених учасників освітнього процесу.
- 1.4. Дане Положення спрямоване на підвищення якості освіти, активізацію та удосконалення діяльності закладу.
- 1.5. Внутрішкільний моніторинг передбачає збирання (первинні дані), аналіз та оцінку якості освіти, зберігання (створення і ведення бази даних), прогнозування та розробку рекомендацій щодо корекційної роботи.
- 1.6. Моніторингові дослідження проводяться спеціальною групою аналітиків – моніторинговою групою, яка входить до складу науково-методичної ради школи.
- 1.7. Положення узгоджується науково-методичною радою школи та затверджується на засіданні педагогічної ради.
- 1.8. Заклад освіти у своїй діяльності керується чинним законодавством, нормативно-правовими документами з питань організації освітнього процесу та даним Положенням.
- 1.9. Дане Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу.
- 1.10. У цьому положенні використовуються такі терміни:

Моніторинг – це спеціально організований, постійний, цільовий контроль і діагностика стану освіти на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами, відстеження ходу будь-яких процесів за чітко визначеним показником.

Моніторинг в освіті – це система збирання, обробки, зберігання і розповсюдження інформації про освітню систему або окремі її компоненти, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, що дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу і дає прогноз її розвитку.

Призначення моніторингу – забезпечити всіх учасників освітнього процесу зворотним зв'язком, що дозволяє вносити послідовні зміни в хід реалізації освітньої програми з метою підвищення якості її результатів.

Якість освіти – інтегральна характеристика системи освіти, яка відображає ступінь відповідності досягнутих реальних освітніх результатів та умов освітнього процесу нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням.

2. Мета моніторингу.

- 2.1. Отримання оперативної, точної інформації про стан результативності освітнього процесу у школі.
- 2.2. Виявлення дійсних результатів шкільної освіти і можливості на цій основі коригувати програму розвитку школи, прогнозування тенденцій розвитку системи навчання в школі.
- 2.3. Виявлення реального рівня кваліфікації педагогічних кадрів, їх підготовленість до вирішення інноваційних завдань.
- 2.4. Відстеження динаміки освітніх послуг, ефективність управління освітнім процесом.

3. Завдання моніторингу.

- 3.1. Здійснення систематичного контролю за освітнім процесом.
- 3.2. Виявлення типових ознак успіху та недоліків управлінської і педагогічної діяльності.
- 3.3. Задоволення інформаційних запитів адміністрації й основних структур закладу освіти щодо створення прогнозів, аналітичних, довідкових матеріалів.
- 3.4. Виявлення й оцінювання відповідності фактичних результатів діяльності педагогічної системи її кінцевій меті.

4. Предмет моніторингу.

Предметом моніторингу є якість освіти і виховання як системоутворюючий фактор освітнього процесу в школі.

5. Об'єкти моніторингу.

Об'єктом моніторингу є система організації освітнього процесу в школі.

5.1. Освітнє середовище:

- контингент тих, хто навчається;
- кадрове (педагогічне) забезпечення освітнього процесу.

5.2. Ті, хто навчаються:

- ступінь адаптації до навчання учнів 1-х, 5-х, 10-х класів;
- рівень навченості (з усіх предметів);
- рівень вихованості учнів;
- рівень роботи з обдарованими дітьми;
- модель випускника, рівень її досягнення учнями школи (за ступенями навчання).

5.3. Педагогічні працівники (і класні керівники):

- рівень професійної компетентності;
- якість і результативність педагогічної роботи;
- рівень інноваційної діяльності;
- аналіз педагогічних труднощів (через анкетування);
- самоосвітня діяльність.

5.4. Освітній процес:

- відомості про виконання всеобучу;
- аналіз стартового, проміжного та підсумкового контролю за рівнем навчальних досягнень учнів.

5.5. Соціально-психологічне супроводження освітнього процесу:

- соціальний паспорт класу;
- психологічна діагностика;
- профілактична робота.

5.6. Здоров'язберігаючий аспект, безпека життєдіяльності, охорона праці.

6. **Суб'єкти моніторингу.**

Суб'єктами моніторингу виступають:

- моніторингова група;
- адміністрація закладу загальної середньої освіти;
- органи управління освітою (різних рівнів).

7. **Форми та методи моніторингу.**

7.1. Основними формами моніторингу є:

- самооцінювання власної діяльності педагогами, учнями, адміністрацією;
- внутрішня оцінка діяльності адміністрацією, керівниками спільнот, груп тощо;
- зовнішнє оцінювання діяльності органами управління освітою.

7.2. Методи моніторингу:

- метод спостереження;
- метод анкетування;
- метод ранжування;
- метод бесіди;
- метод соціометричного вибору.

8. Критерії моніторингу:

- об'єктивність (створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу);
- систематичність (згідно алгоритму дій, етапів та в певній послідовності);
- валідність (відповідність завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість оцінювання, шляхи перевірки результатів);
- надійність (повторний контроль іншими суб'єктами);
- гуманізм (в умовах довіри, поваги до особистості);
- результативність (має тільки стимулюючий характер для змін певної діяльності)

9. Функції моніторингу.

- 9.1. Отримання порівняльних даних, виявлення динаміки і факторів впливу на динаміку.
- 9.2. Упорядкування інформації про стан і динаміку якості освітнього процесу.
- 9.3. Координація діяльності організаційних структур (ППМО, творчі групи), задіяних у процедурах моніторингу.

10. Види моніторингу.

- 10.1. За етапами навчання: стартовий, рубіжний, підсумковий.
- 10.2. За часовою залежністю: поточний, випереджаючий.
- 10.3. За частотою процедур: разовий, періодичний, систематичний.

11. Напрями моніторингу:

- 11.1. Моніторинг здійснюється за різними напрямками залежно від його цілей, рівня здійснення й обстежуваного об'єкта. До основних напрямків моніторингу належать:
 - *моніторинг узгодження управління* (якщо школа відповідає певним стандартам в освіті, автоматично забезпечується адекватний рівень її діяльності);
 - *діагностичний моніторинг* (визначення рівня академічних навичок учнів незалежно від їх особистості);
 - *моніторинг діяльності* (включає заміри «входу» і «виходу» системи);
 - *статичний моніторинг* (надає можливість одночасно зняти показники за одним або кількома напрямками діяльності школи, порівняти отриманий результат з нормативом і визначити відхилення від стандарту, здійснити аналіз і прийняти управлінське рішення);
 - *динамічний моніторинг* (багаторазовий замір певних характеристик під час усього циклу діяльності);
 - *психологічний моніторинг* (постійне відстеження певних особливостей у ході освітньої діяльності);

- *внутрішній моніторинг ефективності* (спостереження за динамікою становлення колективу, прогнозування проблем, які можуть з'явитися у майбутньому);
- *моніторинг освітніх систем* (оцінювання стану системи, в якій відбуваються зміни, з подальшим прийняттям управлінського рішення);
- *педагогічний моніторинг* (супровідний контроль та поточне коригування взаємодії вчителя й учня в організації і здійсненні освітнього процесу);
- *освітній моніторинг* (супровідне оцінювання і поточна регуляція будь-якого процесу в освіті);
- *учнівський моніторинг* (комплекс психолого-педагогічних процедур, які супроводжують процес засвоєння учнями знань, сприяють виробленню нової інформації, необхідної для спрямування дій на досягнення навчальної мети);
- *моніторинг загальноосвітньої підготовки учнів* (систематичне відстеження досягнення державних вимог підготовки учнів за основними навчальними дисциплінами);
- *змістовний* (особистісно орієнтований) моніторинг (динаміка особистісного розвитку).
- забезпечення доступності дошкільної і середньої загальної освіти.

11.1. Моніторинг якості системи освіти, організований згідно з обраними напрямками, використовує різні види вимірювань: педагогічні, дидактичні, соціологічні, психологічні, медичні, санітарно-гігієнічні, демографічні, статистичні та ін.

11.2. На підставі моніторингу фіксується стан якості системи освіти, прогнозується її розвиток.

12. Функціональні обов'язки учасників моніторингу.

12.1. Керівництво закладу освіти:

- розробляє і втілює внутрішньошкільну систему моніторингу якості освіти і виховання;
- установлює і затверджує порядок, періодичність проведення моніторингових досліджень;
- визначає шляхи подальшого розвитку закладу освіти.

12.2. Моніторингова група (служба моніторингових досліджень):

- проводить моніторингові дослідження;
- аналізує результати моніторингу;
- веде облік результатів моніторингу;
- розробляє рекомендації з усунення виявлених недоліків.

12.3. Класний керівник:

- проводить контроль за всеобучем кожного учня;
- своєчасно доводить підсумки до відома батьків;
- своєчасно подає інформацію для моніторингу.

12.4. Учитель:

- визначає й аналізує рівень навчальних досягнень учнів з предметів за результатами тестування, контрольних зрізів, підсумків за семестри, навчальний рік;
- визначає шляхи підвищення навчальних досягнень учнів;
- своєчасно подає інформацію для моніторингу.

13. Інформаційний фонд моніторингу.

13.1. Реалізація моніторингу передбачає організацію постійного відстеження й накопичення даних на основі:

13.1.1. Документів і матеріалів, отриманих у ході:

- опитування, анкетування учасників освітнього процесу;
- державної підсумкової атестації випускників;
- підвищення кваліфікації та атестації педагогічних і керівних кадрів.

13.1.2. Результатів зовнішнього незалежного оцінювання;

13.1.3. Результатів планових спеціально організованих моніторингових досліджень.

13.2. Отримана в процесі моніторингу інформація має відповідати таким вимогам:

- об'єктивність (відображення реального стану справ);
- точність (мінімальність у похибках вимірювань);
- повнота (оптимальність джерел інформації);
- достатність (прийняття обґрунтованих рішень);
- систематичність (приведення різноджерельної інформації до спільного знаменника);
- оперативність (своєчасність інформації);
- доступність (реальність вирішуваних проблем).

14. Порядок проведення моніторингу.

14.1. Організація роботи щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на голову методичної ради школи.

14.2. Робота з проведення внутрішнього моніторингу здійснюється методичною радою школи.

14.3. Загальне керівництво щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на адміністрацію школи.

14.4. Педагог має можливість обрати один із запропонованих видів моніторингу.

14.5. Моніторингові дослідження вчитель координує та узгоджує з керівником спільноти, головою методичної ради, адміністрацією школи.

14.6. Для проведення моніторингових досліджень використовуються тільки апробовані технології (інструментарії).

14.7. Педагогічні працівники несуть відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу, зазначених у даному Положенні протягом всієї своєї діяльності.

14.8. Керівник спільноти несе відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу на рівні своєї спільноти.

- 14.9. Результати моніторингових досліджень педагогів узагальнюються за формою, затвердженою методичною радою та погодженою спільнотою вчителів.
- 14.10. Узагальнення моніторингових досліджень на рівні закладу освіти проводить методична рада.
- 14.11. Аналіз та обговорення підсумків моніторингових досліджень проводиться щороку на засіданнях спільнот вчителів- предметників, методичної та педагогічної рад школи.
- 14.12. Матеріали моніторингових досліджень зберігаються протягом року, а підсумкові – протягом навчання учнів, з якими проводився моніторинг.
- 14.13. Моніторингові дослідження можуть проводитися з учнями, педагогічними працівниками школи, за згодою Ради школи – з батьками та громадськістю.
- 14.14. Моніторинг може проводитись як під час освітнього процесу, так і в позаурочний час.
- 14.15. Проведення моніторингових досліджень здійснюється у 3 етапи:
- I етап** – **підготовчий**, передбачає постановку мети, визначення об'єкта спостереження, встановлення термінів проведення моніторингу, вивчення відповідної літератури, підбір інструментарію.
- II етап** – **практичний**: збір інформації через проведення співбесід, тестувань, анкетувань, відвідування уроків, проведення контрольних, тестових робіт, позакласних заходів.
- III етап** – **аналітичний**: аналіз і систематизація інформації, розробка рекомендацій та пропозицій, формування висновків.

15. Відповідальність щодо здійснення внутрішнього моніторингу.

- 15.1. Відповідальність за організацію роботи щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на методичну раду школи.
- 15.2. **Методична рада школи**: забезпечує виконання покладених на неї завдань з питань здійснення внутрішнього моніторингу відповідно до Законів України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту“, нормативно-правових актів щодо організації освітнього процесу, проводить внутрішній моніторинг, координує і контролює діяльність щодо забезпечення об'єктивності, валідності, надійності, врахування психолого-педагогічних особливостей, систематичності, гуманістичної спрямованості;
- проводить єдину науково-методичну політику з питань здійснення внутрішнього моніторингу, впровадження нових технологій діагностування, направлених на забезпечення синхронності процесів спостереження, замірювання, отримання на цій основі знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням та прийняттям відповідного управлінського рішення;
 - розробляє систему здійснення внутрішнього моніторингу, яка безпосередньо підпорядковується педагогічній раді;

- забезпечує опрацювання та прийняття нових, перегляд і скасування попередніх методик щодо здійснення внутрішнього моніторингу, здійснює контроль за їх виконанням;
- забезпечує функціонування системи внутрішнього моніторингу в закладі освіти;
- веде облік моніторингових досліджень;
- організовує підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань здійснення моніторингових досліджень;
- організовує і проводить наради, конференції, семінари, виставки з питань моніторингу;
- здійснює постійний зв'язок з управлінням освіти, КЗ «ННМК»;
- бере участь у міжнародному співробітництві з питань моніторингових досліджень.

16. **Очікувані результати:**

14.1. Отримання результатів стану освітнього процесу в школі.

14.2. Покращення функцій управління освітнім процесом, накопичення даних для прийняття управлінських та тактичних рішень.

17. **Підсумки моніторингу.**

17.1. Підсумки моніторингу підводяться двічі на рік (за результатами I семестру, навчального року).

17.2. Підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах.

17.3. Дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях предметних спільнот, нарадах при директору, засіданнях методичної ради школи, педрадах.

17.4. За результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи.

17.5. Висвітлюються на сайті закладу освіти.

18. **Контроль за проведенням моніторингу здійснює адміністрація школи.**

18.1.Періодичність проведення моніторингових досліджень визначається адміністрацією закладу.

18.1.1. Особи, що здійснюють моніторинг, несуть персональну відповідальність за достовірність і об'єктивність наданої інформації.

18.1.2. Особи, які організовують моніторинг, несуть персональну відповідальність за обробку даних моніторингу, їх аналіз та використання, поширення результатів.

18.1.3. З урахуванням змін, що відбуваються в освіті, можливий перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямків досліджень.

- 18.2. За результатами моніторингу готуються аналітичні матеріали. Зазначені матеріали включають аналітичну інформацію та пропозиції з питань, вирішення яких знаходиться в компетенції органів управління освітою.
- 18.3. Моніторинг передбачає широке використання сучасних інформаційних технологій на всіх етапах: збирання, обробка, зберігання, використання інформації. Зберігання та оперативне використання інформації здійснюється за допомогою електронного зв'язку й регулярного поповнення електронних баз даних.
19. Дане Положення може підлягати доповненню або змінам за рішенням методичної ради закладу освіти.

Додаток 1

Додаток 2

Алгоритм

процесу формування та удосконалення професійної компетентності педагогів

Мета: удосконалення професійної педагогічної майстерності вчителів

Діагностика, анкетування, тестування, співбесіди, відвідування уроків, відкриті уроки

Молоді спеціалісти. Вчителі, які мають утруднення в роботі

**Творчі вчителі
Вчителі з педагогічним званням**

Форми роботи з підвищення професійної компетентності вчителів

- Наставництво
- Парне співробітництво
- Тренінгові заняття
- Взаємовідвідування уроків

- Конференція
- Педагогічна рада
- Теоретико-практичний методичний семінар
- Психолого-педагогічний семінар
- Опрацювання педагогічних технологій

- Майстер-класи
- Урок-панорама
- Педагогічний проєкт
- Творчий звіт
- Творчий портрет

Шляхи реалізації професійної

компетентності вчителів

Підготовка учнів до олімпіад, конкурсів тощо.

Активна науково-методична діяльність. Активна участь у роботі творчих лабораторій. Участь у професійних конкурсах. Вироблення власної системи роботи

Експериментально-дослідницька діяльність. Участь у проєктній діяльності. Співпраця з науковцями, ВУЗами

Очікуваний результат: професійно компетентний колектив школи і як наслідок – компетентний випусник

Додаток 3

Моніторингова карта школи

№ з/п	Об'єкти	Показники	Аналізовані питання
1.	Статистика	1. 1. Кількісні	Контингент учнів по класах Розподіл за профілем навчання Охоплення навчанням дітей та підлітків шкільного віку Охоплення харчуванням Травматизм серед учасників освітнього процесу
2.	Учні	2.1. Кількісні	Кількісний, віковий склад, кількість хлопців та дівчат, кількість учнів, що навчається рідною мовою поділ на групи при вивченні окремих предметів (іноземна мова, трудове навчання, фізична культура та інші) Рух учнів Дані по кожному класу Правопорушення серед учнів
		2.2. Результати навчальної діяльності	Мотивація навчальної діяльності Результативність освітнього процесу Рівень успішності Рівень навчальних досягнень учнів за рік Результати ДПА випускників 9-х класів Збереження контингенту учнів 10-11 класів Результати ДПА випускників 11-х класів Нагородження випускників 11-х класів Здобуття повної базової освіти випускниками 9-х класів Працевлаштування
		2.3. Рівень фізичного розвитку	Розподіл учнів за групами здоров'я Динаміка захворюваності
3.	Вчителі	3.1. Кількісні	Чисельність Наявність вакансій Освіта Вік Стаж роботи Кваліфікація Звання Результати курсової перепідготовки Аналіз руху кадрів Аналіз заохочень
		3.2. Рівень професійної підготовленості	Рівень професійної підготовки Вивчення професійних ціннісних орієнтацій учителя

		3.3. Рівень педагогічної діяльності	Педагогічний моніторинг Рівень громадської та суспільної діяльності вчителя Рівень самоосвітньої діяльності вчителя Рівень роботи з обдарованими дітьми
4.	Матеріально технічне та методичне забезпечення	4.1. Технічне та методичне забезпечення кабінетів	Наявність електронних засобів навчання Стан кабінетів та приміщень Наявність технічних засобів навчання
		4.2. Забезпеченість підручниками	Акція «Подаруй книгу шкільній бібліотеці» Динаміка читачів бібліотеки Стан накопичення бібліотечного фонду Стан забезпечення підручниками навчального закладу Стан забезпечення підручниками по класах Стан накопичення методичної літератури Стан накопичення наукової літератури Стан накопичення художньої літератури Стан накопичення довідкової літератури
5.	Система управління	5.1. Якість управління	Ефективність діяльності навчального закладу Ефективність управлінської діяльності Ефективність управлінських рішень Участь керівних кадрів у методичній роботі Участь учителів у методичній роботі
6.	Батьки	6.1. Соціальний склад сімей	Дослідження соціального складу сімей, освіта батьків, вік, зайнятість
		6.2. Рівень співпраці школи та батьків	Дослідження рівня співпраці школи та батьків
		6.3. Вивчення запитів батьків	Вивчення запитів батьків з різних аспектів освітнього процесу
7.	Громадськість	7.1. Соціальна карта мікрорайону	Неблагополучні сім'ї Сім'ї пільгових категорій та кількість дітей у них Різні групи населення: інваліди, учасники ВВВ, літні люди, які потребують допомоги
		7.2. Рівень співпраці з громадськими організаціями	Дослідження рівня співпраці з громадськими організаціями

Додаток 4

Діагностико-коригувальні заміри предметної навченості учнів

Питання систематичного контролю якості засвоєння навчального предмета є одним з основних завдань в організації педагогічного моніторингу, який постійно здійснює вчитель. Одержати об'єктивну оцінку результативності викладання навчального предмета можна тільки з використанням науково-обґрунтованої технології діагностико – коригувального моніторингу базової предметної підготовки.

Доцільно проводити й аналізувати впродовж навчального року принаймні три заміри навчальних досягнень школярів: нульовий (діагностичний), контрольний і підсумковий. Джерелами інформації є діагностичні контрольні роботи з предмета інваріантної складової навчальних планів. Аналіз отриманих результатів дозволяє оцінити рівень викладання даного предмета та простежити динаміку змін рівня навченості учнів з предметів базового компонента.

Нульовий замір (початкове діагностування) здійснюємо у перші два тижні вересня. При проведенні вхідного моніторингу (нульовий замір) результати діагностичної контрольної роботи порівнюються з підсумковими результатами по предметах за попередні рік навчання, що в свою чергу дозволяє оцінити залишковий рівень знань учнів з даного предмета, висловити зауваження з приводу об'єктивності проведення діагностичних робіт і виставлення оцінок.

Аналіз результатів нульового заміру дає вчителю змогу:

- вибрати адекватну методику навчання;
- сформувати мотивацію учнів;
- призначити додаткові заняття для тих, хто не встигає;
- здійснити корекцію навчального графіка.

Контрольний замір навчальних досягнень проводиться на другому-третьому тижні грудня. На етапі проміжного моніторингу (контрольний замір) крім загального аналізу отриманих результатів діагностичної контрольної роботи порівнюються з підсумковими результатами з предмета за семестр і з результатами вхідного моніторингу, що дозволяє оцінити ефективність проведення корекційної роботи з предмета, намітити план роботи на другий семестр.

Завдання контрольного (проміжного) заміру:

- оцінювання вчителем успішності вибору методики навчання;
- корекція навчального процесу, обраних підходів і методів навчання;
- формування рейтингової оцінки учнів.

Підсумковий замір навчальних досягнень проводиться за один-два тижні до закінчення навчального року. На етапі вихідного моніторингу (підсумковий замір) підводяться загальні підсумки результативності навчання з предмета, а також порівняльний аналіз отриманих результатів з аналогічними показниками проміжного і вхідного моніторингу, що дозволяє більш повно оцінити ефективність викладання даного предмета.

Завдання, вирішувані під час підсумкового заміру:

- аналіз результатів навчання;
- встановлення рівня засвоєння учнями предмета;
- аналіз дії вчителя на даному етапі навчання;
- формування підсумковоїрейтингової оцінки й висновок про якість виконання учнями навчальної програми.

Фіксація численних несподіваних результатів навчально-виховної роботи передбачає подальшу організацію відповідної корекційної діяльності. Корекційна функція передбачає відстеження під час моніторингових досліджень конкретних прогалин у знаннях тих, кого навчають, виявлення причин, що впливають на якість та рівень засвоєння тими, кого навчають, змісту освіти. Таким чином, всі функції моніторингу підпорядковуються загальній меті підвищення ефективності діяльності закладу освіти і спрямовані на забезпечення наукового підходу в управлінні навчально-виховним процесом.